

Заячук Мирослав Дмитрович, Тіміш Родіка Яковлівна

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ФІНАНСОВА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У ПЕРІОД ВІЙНИ

Реалізація обраних цілей розвитку тієї чи іншої територіальної громади (ТГ) є неможливою без пошуку фінансових ресурсів і забезпечення достатніх дохідних джерел наповнення місцевих бюджетів. Власне фінансова децентралізація за своєю сутністю є рушійною силою, своєрідним стимулом наповнення бюджету.

Місцеві бюджети є інструментом впливу та формування економічних і соціальних процесів в територіальній громаді, створення можливостей для розв'язання загальнодержавних проблем на регіональному рівні й підвищення якості життя населення.

Територіальні громади визнаються з основними пріоритетами і цілями розвитку і представляють їх у стратегіях розвитку та інвестиційних паспортах.

В Чернівецькій області сформовано 53 територіальні громади, з них 22 не сформували Стратегій розвитку і 45 ТГ ще не створили інвестиційні паспорти, 47 ТГ є дотаційними, причому у 26 із них рівень дотаційності від 50 до 71%.

В розпорядженні місцевих бюджетів є кілька джерел доходів:

- частка загальнодержавних податків;
- місцеві податки і збори;
- неподаткові надходження;
- субвенції і дотації.

До місцевих бюджетів надходить лише частка деяких загальнодержавних податків і зборів (податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, рентна плата за використання природних ресурсів, акциз на спирт, алкоголь, тютюн, паливо). Місцева влада збирає свої податки і збори: єдиний податок, податок на майно, земельний податок, збір за місця для паркування і туристичний збір. Ще є неподаткові надходження (прибутки комунальних підприємств, штрафи, адміністративні збори і платежі, плата за послуги, які надають бюджетні установи.

В Чернівецькій області в більшості ТГ висока частка у видатках загального фонду бюджету заробітної плати – лише у 3 громадах цей відсоток менше 60%. Практично без капітальних видатків 17 громад, з мінімальними – 32 ТГ і тільки у 3 громадах понад 400 грн/на особу (Вікнянська, Новодністровська, Чернівецька).

В більшості ТГ фіксується у 2023 році незначні темпи росту ПДФО, пересічно по області 104,5%. Надходження акцизного подарку становить 55 млн. грн, 83% з яких у трьох громадах – Чернівецькій, Терещечанській та Сторожинецькій.

Місцеві бюджети територіальних громад у 2022 і 2023 рр. отримують збільшений обсяг ПДФО з грошового забезпечення військовослужбовців. Тільки за 5 місяців 2023 р. – 501,1 млн. грн у 32 ТГ. З них у Чернівецьку ТГ – 215,4 млн грн., 128,8 млн. грн у Вікнянську, Сторожинецьку, Берегометську, Веренчанську та Новодністровську ТГ, що сукупно становить 69% таких доходів обласного бюджету. Однак, видатки на територіальну оборону з місцевих бюджетів здійснили лише 19 ТГ.

Місцеві програми ТГ в Чернівецькій області також є видатковими і такими, що реагують на виклики сьогодення. Так програма «Соціальної підтримки Захисників і Захисниць» прийнята у 17 ТГ, програма «Соціальної підтримки ВПО» у 26 ТГ, а програма «Оздоровлення дітей» у 24 ТГ.

Аналіз сучасної дохідної частини бюджетів ТГ І групи свідчить про наявність тенденцій щодо незначного збільшення їх обсягів, що є позитивним явищем діяльності органів місцевого самоврядування.

Однак, у II групі спостерігаємо, що більшу частину бюджетів становлять офіційні трансфери, а це негативно впливає на бюджети в цілому, адже невисокою є фінансова самостійність.

Фінансова поляризація в дохідній частині бюджетів ТГ Чернівецької області є значною, а відсутність податкових і неподаткових надходжень в окремих громадах є небезпечною.

Тенькова Зоя Юрївна, Проніна Анна Ілїївна

*Університет Григорія Сковороди в Переяславі,
Полтавський фаховий коледж Нафти і газу Національного університету "Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка"*

ВИНИКНЕННЯ ЛІНІЙ РОЗМЕЖУВАННЯ ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Термін «лінія розмежування» використовується для позначення лінії зіткнення на території збройного конфлікту в Донецьку і Луганську та на тимчасово окупованих територіях. Починаючи з 2014 року, на зазначених територіях, Російська Федерація провела численні провокації, спрямовані на дестабілізацію політичної ситуації в Україні. 6 квітня 2014 року терористичний рух почав окупацію територій Донецької та Луганської областей та активний збройний конфлікт з українськими військами.[1]Провокатори швидко створили псевдодержави «ДНР» та «ЛНР», заявивши про їхню незалежність. У квітні 2014 року